

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 maja 2023 r.

Pozycja 180

POSTANOWIENIE z dnia 8 listopada 2022 r. Sygn. akt Ts 154/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 540 § 1 alternatywnie całej ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89 poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim „nie określa zasad wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem sądu”, z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) art. 5 ust. 1, art. 8 ust. 2 oraz art. 15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości:
 - a) zaskarżenia postanowienia sądu o:
 - odrzuceniu skargi,
 - oddaleniu skargi,
 - odmowie zwolnienia od kosztów sądowych;
 - b) możliwości wniesienia skargi na przewlekłość postępowania toczącego się wskutek wniesienia skargi na przewlekłość postępowania,
- z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 7; art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 2; art. 176 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji, lub całej przywołanej wyżej ustawy w takim samym zakresie, z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 7; art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 7; art. 176 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 18 lipca 2022 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia, sformułowanym na tle następującego stanu faktycznego.

1.1. Postanowieniem asesora Prokuratury Rejonowej w W. z 12 listopada 2020 r. ([...]) odmówiono skarżącemu wszczęcia śledztwa wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego. Od tego orzeczenia skarżący wniósł zażalenie.

Sąd Rejonowy w W. Wydział XIV Karny postanowieniem z 1 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]) zaskarżone zażalenie utrzymał w mocy. Od tego orzeczenia skarżący wniósł zażalenie.

Zarządzeniem sędziego tego sądu z 22 czerwca 2021 r. (sygn. akt jw.) wniesione zażalenie pozostawiono w aktach sprawy bez nadawania mu dalszego biegu oraz pouczone skarżącego, iż środek odwoławczy od tego zarządzenia nie przysługuje.

Pismem z 18 sierpnia 2021 r. (data doręczenia) skarżący wniósł o stwierdzenie nieważności postępowania zakończonych postanowieniem z 1 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w W. X Wydział Karny-Odwoławczy postanowieniem z 16 września 2021 r. (sygn. akt [...]) nie wznowił postępowania. Od tego orzeczenia skarżący wniósł zażalenie.

Zastępca Przewodniczącego X Wydziału Karnego-Odwoławczego Sądu Okręgowego w W. zarządzeniem z 25 października 2021 r. (sygn. akt [...]) odmówił skarżącemu przyjęcia zażalenia.

Postanowieniem tego sądu z 13 grudnia 2021 r. (sygn. akt [...]) pozostawiono bez rozpoznania wniesioną przez skarżącego skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Od tego orzeczenia skarżący wniósł zażalenie.

Przewodniczący X Wydziału Karnego-Odwoławczego Sądu Okręgowego w W. pismem z 12 stycznia 2022 r. poinformował skarżącego o niezaskarżalności wskazanego postanowienia z 13 grudnia 2021 r. i przypomniał, iż został o tej okoliczności prawidłowo pouczone w treści zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Apelacyjny w W. II Wydział Karny (dalej: Sąd Apelacyjny w W.) postanowieniem z 16 maja 2022 r. (sygn. akt [...]) utrzymał w mocy zarządzenie Sądu Okręgowego w W. IX Wydział Karny Gospodarczy z 1 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]) odmawiające skarżącemu przyjęcia jego wniosku o wznowienie postępowania w sprawie [...] jako niedopuszczalnego z mocy ustawy.

Postanowieniem z 10 czerwca 2022 r. (sygn. akt [...]) Sąd Apelacyjny w W. utrzymał w mocy zaskarżone przez skarżącego postanowienie Sądu Okręgowego IX Wydział Karny Gospodarczy w W. z 1 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]) nieuwzględniające wniosku pełnomocnika skarżącego o zasądzenie na jego rzecz zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika.

Przewodniczący X Wydziału Karnego-Odwoławczego Sądu Okręgowego w W. pismem z 9 lutego 2022 r. poinformował skarżącego, iż wniesiona przez niego skarga na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Okręgowym w W. (sygn. akt [...]) jest niedopuszczalna i nie wywołuje skutków prawnych.

Sędzia Sądu Apelacyjnego w W. zarządzeniem z 18 lutego 2022 r. (sygn. akt [...]) pozostawił bez dalszego biegu pismo skarżącego datowane na 29 stycznia 2022 r., dotyczące „skargi na postępowanie skargowe”.

1.2. Postanowieniem asesora Prokuratury Rejonowej w W. z 26 lutego 2021 r. ([...]) umorzono postępowanie przygotowawcze zainicjowane zawiadomieniem złożonym przez skarżącego. Od tego orzeczenia skarżący wniósł zażalenie.

Sąd Rejonowy w W. III Wydział Karny postanowieniem z 17 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]) nie uwzględnił zażalenia.

Zarządzeniem Sądu Okręgowego w W. z 19 stycznia 2022 r. (sygn. akt [...]) odmówiono skarżącemu przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania. Od tego orzeczenia skarżący wniósł zażalenie.

Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w W. z 15 czerwca 2022 r. (sygn. akt [...]) zaskarżone zarządzenie utrzymano w mocy.

1.3. Sąd Apelacyjny w K. II Wydział Karny postanowieniem z 1 marca 2022 r. (sygn. akt [...]) pozostawił bez rozpoznania wniesioną przez skarżącego skargę w przedmiocie stwierdzenia przewlekłości w postępowaniu sądowym prowadzonym przed Sądem Okręgowym w K. (sygn. akt [...]). Od tego orzeczenia skarżący wniósł zażalenie.

Zastępca Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w K. pismem z 9 czerwca 2022 r. (sygn. akt [...]) poinformował skarżącego, iż zaskarżone postanowienie jest prawomocne i nie przysługuje od niego zażalenie.

2. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 12 września 2022 r. wezwano skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej. Pismem z 7 października 2022 r. (data nadania) skarżący odniósł się do tego zarządzenia oraz wniósł o przedłużenie terminu wskazanego w zarządzeniu. Wniosek ten został odrzucony postanowieniem Trybunału Konstytucyjnego.

3. Kwestionowanym w skardze regulacjom prawnym skarżący zarzucił, iż stanowiąc podstawę orzeczeń wydanych w ramach poszczególnych postępowań sądowych objętych wniesioną skargą konstytucyjną, doprowadziły do naruszenia jego konstytucyjnych wolności lub praw, albowiem nie określają one ani zasad wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem sądu, ani możliwości zaskarżenia postanowienia sądu o odrzuceniu lub oddaleniu skargi na przewlekłość postępowania, ani możliwości zaskarżenia postanowienia sądu o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych, ani też możliwości wniesienia skargi na przewlekłość postępowania toczącego się wskutek wniesienia skargi na przewlekłość postępowania lub postępowania o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Zgodnie z art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli skarga nie spełnia wymogów określonych w ustawie i usunięcie jej braków nie jest możliwe, gdy braki te nie zostały usunięte w terminie albo gdy skarga jest oczywiście bezzasadna.

Jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Trybunał poddaje zatem kontroli konstytucyjnej konkretną normę, która stała się podstawą

wydania ostatecznego orzeczenia o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego, określonych w Konstytucji (zob. wyrok TK z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15, OTK ZU A/2017, poz. 51). Z tego względu art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK przewiduje, że skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego oraz w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone. Skarga konstytucyjna jako środek prawny inicjujący postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym ma zatem charakter abstrakcyjno-konkretny, gdyż jej wniesienie wymaga wykazania naruszenia prawa podmiotowego i ostatecznego orzeczenia jako środka naruszenia (elementy kontroli konkretnej) oraz niekonstytucyjności podstawy prawnej orzeczenia (element kontroli abstrakcyjnej), a także istnienia związku pomiędzy naruszeniem prawa podmiotowego a pozostałymi przesłankami (zob. wyroki pełnego składu TK z: 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10, OTK ZU nr 6/A/2013, poz. 79; 25 września 2019 r., sygn. SK 31/16, OTK ZU A/2019, poz. 53 oraz postanowienie pełnego składu TK z 11 czerwca 2008 r., sygn. SK 48/07, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 93). Z tego względu Trybunał Konstytucyjny, oceniając sposób naruszenia wskazany w skardze konstytucyjnej, związany jest zarówno zakresem zaskarżenia (art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK), jak i treścią załączonych do skargi konstytucyjnej orzeczeń (art. 53 ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p.TK). Z mocy art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK ciężar uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, spoczywa na skarżącym (zob. postanowienie pełnego składu TK z 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 115).

Badana skarga konstytucyjna nie spełnia określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK wymogu wskazania wolności lub praw skarżącego oraz sposobu w jaki jego zdaniem zostały one naruszone. Nie spełnia także określonego w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK wymogu uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. W *petitum* skargi skarżący zarzucił wskazanym przepisom ustawy (przedmiot kontroli) niezgodność ze wskazanymi przepisami Konstytucji (wzorzec kontroli). Jednak uzasadnienie skargi, za wyjątkiem poszczególnych cytatów z orzeczeń Trybunału i wskazywania nieskonkretyzowanych, ogólnych twierdzeń, nie zawiera argumentów ani dowodów na poparcie zarzutu niekonstytucyjności kwestionowanych norm. Skarżący nie wskazał, jakie jego prawa lub wolności wynikające ze wskazanych przepisów Konstytucji oraz w jaki sposób zostały naruszone przez oparcie wskazanych orzeczeń na kwestionowanych w skardze przepisach prawa. Nie wskazał także związku zachodzącego między naruszeniem praw podmiotowych i ostatecznym orzeczeniem jako środkiem naruszenia oraz niekonstytucyjnością podstawy prawnej tego orzeczenia, co stanowi zasadniczy wymóg skargi konstytucyjnej, wynikający bezpośrednio z art. 79 ust. 1 Konstytucji (zob. wyroki pełnego składu TK z: 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10, OTK ZU nr 6/A/2013, poz. 79; 25 września 2019 r., sygn. SK 31/16, OTK ZU A/2019, poz. 53 oraz postanowienie pełnego składu TK z 11 czerwca 2008 r., sygn. SK 48/07 OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 93). Ponieważ związek ten nie wynika z treści badanej skargi oraz wydanego w sprawie ostatecznego orzeczenia, skarga nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK (zob. postanowienia TK z: 22 maja 2018 r., sygn. Ts 27/17, OTK ZU B/2018, poz. 119; 16 lipca 2018 r., sygn. Ts 212/17, OTK ZU B/2018, poz. 169; 11 września 2018 r., sygn. Ts 18/17, OTK ZU B/2019, poz. 150; 21 maja 2019 r., sygn. Ts 51/18, OTK ZU B/2020, poz. 174; 16 października 2019 r., sygn. Ts 232/17, OTK ZU B/2020, poz. 39; 14 listopada 2019 r., sygn. Ts 13/19, OTK ZU B/2020, poz. 63). W przeciwnym razie żądanie kontroli w trybie skargi konstytucyjnej byłoby oderwane od rozstrzygnięcia kształtującego prawa lub obowiązki skarżącego jako konkretnego, zindywidualizowanego podmiotu (zob. wyrok z 3 czerwca 2020 r., sygn. SK 36/19, OTK ZU A/2020, poz. 23), co naruszałoby – wynikający z art. 79

ust. 1 Konstytucji – wymóg wykazania doznania naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw o charakterze osobistym i bezpośrednim (zob. postanowienie pełnego składu TK z 10 marca 2015 r. sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35). Skarżący wniósł jedną skargę konstytucyjną obejmującą kilka postępowań sądowych, zakończonych wydaniem różnych orzeczeń. Uzasadnienie skargi nie wskazuje jednak, w jaki sposób kwestionowane przepisy doprowadziły do naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego przez zdeterminowanie treści orzeczeń wydanych w poszczególnych sprawach objętych wniesioną skargą konstytucyjną. Okoliczność ta stanowi ujemną przesłankę procesową w postępowaniu w trybie skargi konstytucyjnej (zob. wyrok TK z 19 lipca 2022 r., sygn. SK 20/19, OTK ZU A/2022, poz. 52 oraz postanowienie TK z 6 czerwca 2018 r., sygn. SK 44/15, OTK ZU A/2018, poz. 37). Powyższe wątpliwości nie zostały również wyjaśnione we wniesionym 7 października 2022 r. piśmie skarżącego, stanowiącym odpowiedź na zarządzenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 12 września 2022 r., wzywające zarówno do określenia sposobu naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw wynikających ze wskazanych w skardze przepisów Konstytucji, jak i do uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanych w skardze przepisów ze wskazanymi konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Należy również zastrzec, iż oceny tej nie zmienia okoliczność odrzucenia wniosku o przedłużenie terminu usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej, albowiem wniosek ten dotyczył jedynie załączników skargi, nie zaś przesłanek normowanych art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p.TK.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK stwierdzając, iż skarga konstytucyjna nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p.TK.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na niniejsze postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.